

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ОГЛЯД ПРАКТИКИ

ВЕРХОВНОГО СУДУ ІЗ ЗЕМЕЛЬНИХ ПИТАНЬ

за травень 2025 року

Комітет НААУ з питань аграрного, земельного та довкілевого права

2025

1. Постанова ВС КАС від 01 травня 2025 року у справі №380/5886/22 (режим забудови територій визначається в генеральних планах населених пунктів, зокрема у планах зонування та детальних планах територій, які є основними видами містобудівної документації на місцевому рівні).....[3](#)
2. Постанова ВС КЦС від 05 травня 2025 року у справі №732/668/24 (у зв'язку з наданням законодавцем права користувачу земельної ділянки відчужувати право оренди без погодження з власником земельної ділянки до ліквідаційної маси боржника можуть бути включені і майнові права, що належать боржнику та які міг відчужити сам боржник, оскільки кошти, виручені від їх продажу, можуть спрямовуватися на задоволення вимог кредиторів, які пред'явлені до боржника; позовні вимоги про розірвання договору оренди землі та припинення права оренди земельної ділянки у разі їх задоволення вплинуть та змінять розмір ліквідаційної маси боржника, у тому числі й обсяг грошових зобов'язань боржника, у зв'язку з чим підлягають розгляду у порядку господарського судочинства).....[4](#)
3. Постанова ВП ВС 07 травня 2025 року у справі №902/111/24 (позовна вимога про розірвання договору довгострокового тимчасового користування лісами є належним та ефективним способом захисту).....[5](#)
4. Постанова ВС КАС від 07 травня 2025 року у справі №520/9626/24 (акт віднесення земельної ділянки до певної категорії не можна кваліфікувати як "встановлення пільги"; судові рішення, яке зобов'язує «повторно розглянути заяву», не захищає права і свободи та не привносить правової визначеності).....[6](#)
5. Постанова ВС КЦС від 13 травня 2025 року у справі №560/17526/23 (за наслідками розгляду відповідним органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування клопотання про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою обов'язковим є прийняття рішення про надання дозволу або вмотивовану відмову у його наданні з наведенням усіх підстав такої відмови).....[6](#)
6. Постанова ВС КАС від 21 травня 2025 року у справі №420/22829/21 (здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності згідно із затвердженим законом переліком, а також при розширенні та зміні діяльності).....[7](#)
7. Постанова ВС КАС від 22 травня 2025 року у справі №227/2346/23 (власник може витребувати належне йому майно від особи, яка є останнім його набувачем, незалежно від того, скільки разів це майно було відчужене до того, як воно потрапило у володіння останнього набувача).....[8](#)

1. Постанова ВС КАС від 01 травня 2025 року у справі №380/5886/22 (режим забудови територій визначається в генеральних планах населених пунктів, зокрема у планах зонування та детальних планах територій, які є основними видами містобудівної документації на місцевому рівні)

Предмет спору у справі, що розглядається, охоплює рішення виконавчого комітету місцевої ради про затвердження містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки для проектування об'єкта будівництва. Протиправність такого рішення обґрунтовувалася невідповідністю заявленого замовником наміру забудови земельної ділянки вимогам містобудівної документації на місцевому рівні, що становить правову підставу для відмови у наданні таких вихідних даних.

Верховний Суд нагадує раніше викладені правові позиції, згідно з якими генеральний план населеного пункту є основним видом містобудівної документації, на підставі якого розробляються план зонування та детальний план території, які уточнюють положення генерального плану і не можуть йому суперечити.

Тому в разі невідповідності плану зонування та/або детального плану території генеральному плану населеного пункту уповноважений орган при вирішенні питання про надання вихідних даних для проектування об'єкта будівництва у вигляді містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки й перевірки намірів її забудови щодо відповідності містобудівній документації на місцевому рівні повинен враховувати вимоги саме генерального плану.

При цьому закон вимагає, щоб забудова земельної ділянки здійснювалася у межах її цільового призначення, яке визначається в межах відповідного виду функціонального призначення території, передбаченого, зокрема, генеральним планом населеного пункту, й може бути змінено виключно за умови дотримання правил співвідношення між новим видом цільового призначення земельної ділянки та видом функціонального призначення території, визначеного відповідною містобудівною документацією на місцевому рівні.

Встановлення нового функціонального призначення територій щодо раніше сформованих та переданих у власність чи користування земельних ділянок не позбавляє права їх використання відповідно до цільового призначення, визначеного до внесення змін у відповідній містобудівній документації місцевого рівня. У таких випадках цільове призначення земельної ділянки має переважне значення над місцевою містобудівною документацією.

У цій справі встановлено, що після отримання замовником у користування земельної ділянки й до моменту затвердження стосовно неї містобудівних умов та обмежень забудови жодних змін до містобудівної документації на місцевому рівні не вносилося, її цільове призначення не змінювалося, а наявні у спірних правовідносинах план зонування та детальний план території не відповідали положенням генерального плану населеного пункту, у зв'язку із чим у спірних правовідносинах саме генеральний план мав пріоритет у застосуванні при перевірці намірів забудови вказаної ділянки.

Фактичні обставини підтверджують, що заявлений у спірних відносинах намір забудови земельної ділянки не відповідав генеральному плану населеного пункту, у зв'язку із чим відповідач не мав визначених законом правових та фактичних підстав для надання замовнику містобудівних умов та обмежень забудови й повинен був відмовити у їх наданні.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

2. Постанова ВС КЦС від 05 травня 2025 року у справі №732/668/24 (у зв'язку з наданням законодавцем права користувачу земельної ділянки відчужувати право оренди без погодження з власником земельної ділянки до ліквідаційної маси боржника можуть бути включені і майнові права, що належать боржнику та які міг відчужити сам боржник, оскільки кошти, виручені від їх продажу, можуть спрямовуватися на задоволення вимог кредиторів, які пред'явлені до боржника; позовні вимоги про розірвання договору оренди землі та припинення права оренди земельної ділянки у разі їх задоволення вплинуть та змінять розмір ліквідаційної маси боржника, у тому числі й обсяг грошових зобов'язань боржника, у зв'язку з чим підлягають розгляду у порядку господарського судочинства)

Матеріали справи, в якій стороною є боржник, щодо майнових спорів з вимогами до боржника та його майна, провадження в якій відкрито до відкриття провадження у справі про банкрутство, надсилаються до господарського суду, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, який розглядає спір по суті в межах цієї справи (постанова Верховного Суду від 12 січня 2021 року у справі №334/5073/19 (провадження №61-20972св19)).

Проте суд апеляційної інстанції обґрунтовано звернув увагу, що відбулися зміни в законодавстві і відповідно до Закону України від 28 квітня 2021 року №1423-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин" частину п'яту статті 93 ЗК України викладено у такій редакції: "5. Право користування (оренда, емфітевзис) земельною ділянкою сільськогосподарського призначення може відчужуватися, передавати у заставу її користувачем без погодження із власником такої земельної ділянки, крім випадків, визначених законом. Відчуження, застава права користування земельною ділянкою здійснюється за письмовим договором між її користувачем та особою, на користь якої здійснюються відчуження або на користь якої передається у заставу право користування. Такий договір є підставою для державної реєстрації переходу права користування у порядку, передбаченому законодавством".

Законом України від 02 травня 2023 року №3065-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання вчинення нотаріальних та реєстраційних дій при набутті прав на земельні ділянки" частину п'яту статті 93 ЗК України викладено у такій редакції: "5. Право оренди земельної ділянки сільськогосподарського призначення може відчужуватися, передаватися у заставу (іпотеку) її користувачем без погодження з власником такої земельної ділянки, крім земельних ділянок державної, комунальної власності у випадках, визначених законом. Відчуження, передання у заставу (іпотеку) права оренди земельної ділянки здійснюється за письмовим договором між її користувачем та особою, на користь якої здійснюється відчуження або на користь якої передається у заставу (іпотеку) право оренди землі. Такий договір є підставою для державної реєстрації переходу права оренди землі у порядку, передбаченому законодавством".

Наведеними змінами були розширені повноваження орендаря щодо розпорядження правом оренди земельної ділянки, зокрема, орендар набув право відчужувати, передавати в заставу право оренди земельною ділянкою сільськогосподарського призначення без погодження із власником такої земельної ділянки, крім земельних ділянок державної, комунальної власності у випадках, визначених законом.

Тобто законодавець зняв обмеження оборотоздатності майнових прав (оренди) для користувача земельної ділянки, надавши йому право відчужувати їх без погодження із власником.

Оскільки права й обов'язки в орендних правовідносинах зберігаються і після набрання чинності новим нормативно-правовим актом, тобто є триваючими, то до правовідносин щодо відчуження права оренди земельної ділянки застосовуються положення нових актів цивільного законодавства. Така правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 11 липня 2024 року у справі №904/9875/21.

Відповідно до статті 131 КУЗПБ майно боржника, що підлягає реалізації у процедурі погашення боргів боржника, складає ліквідаційну масу.

Ліквідаційна маса – це сукупність майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на правах власності або повного господарського віддання на дату відкриття ліквідаційної процедури та виявлені під час ліквідаційної процедури.

До складу ліквідаційної маси включається все майно боржника, що перебуває у його власності, а також те, що буде отримано боржником у власність після визнання його банкрутом і до завершення процедури.

Відповідно до частини першої статті 62 КУЗПБ усі види майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на праві власності або господарського віддання, включаються до складу ліквідаційної маси.

Крім того, у пункті 8 частини першої статті 176 ЦПК України визначено, що ціна позову визначається у позовах про розірвання договору найму (оренди) або договору найму (оренди) житла – сукупністю платежів за користування майном або житлом протягом строку, що залишається до кінця дії договору, але не більше ніж за три роки. Отже, справа за позовом про розірвання договору оренди землі – це майновий спір і він має ціну позову.

З урахуванням наведеного та положень частини п'ятої статті 93 ЗК України з вищевказаними змінами, а саме надання законодавцем права користувачу земельної ділянки відчужувати право оренди без погодження з власником земельної ділянки, до ліквідаційної маси боржника можуть бути включені і майнові права, що належать боржнику та які міг відчужити сам боржник, оскільки кошти, виручені від їх продажу, можуть спрямовуватися на задоволення вимог кредиторів, які пред'явлені до боржника.

Таким чином, заявлені у цій справі позовні вимоги про розірвання договору оренди землі та припинення права оренди зазначеної земельної ділянки у разі їх задоволення вплинуть та змінять розмір ліквідаційної маси боржника, у тому числі й обсяг грошових зобов'язань боржника.

З урахуванням законодавчих змін, пов'язаних із наданням законодавцем права користувачу земельної ділянки відчужувати право оренди без погодження з власником земельної ділянки та можливості включення до ліквідаційної маси боржника майнових прав, заявлені позовні вимоги підлягають розгляду господарським судом у порядку, визначеному ГПК України.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

3. Постанова ВП ВС 07 травня 2025 року у справі №902/111/24 (позовна вимога про розірвання договору довгострокового тимчасового користування лісами є належним та ефективним способом захисту)

У цій справі питання про розірвання договору довгострокового тимчасового користування лісовою ділянкою безпосередньо стосуються прав та інтересів обласної державної (військової) адміністрації як розпорядника лісових земель державної форми власності, адже невиконання умов договору порушує права держави як власника.

Отже, обласна державна (військова) адміністрація має повноваження вимагати усунення будь-яких порушень прав на землю, які виникли з договору тимчасового довгострокового користування лісами, у тому числі вимагати припинення права тимчасового користування лісовою ділянкою шляхом розірвання договору в судовому порядку. [...]

У зв'язку з наведеним під час звернення до суду з позовом про розірвання договору довгострокового тимчасового користування лісами від позивача не вимагається вчинення дій, що передбачені положеннями статті 376 ЦК України, та не є обов'язковим пред'явлення вимоги про знесення самочинного будівництва особою, яка його здійснила, або за її рахунок та/або визнання за власником (користувачем) земельної ділянки права власності на нерухоме майно, яке самочинно збудоване на ній, якщо це не порушує права інших осіб.

За таких обставин позовна вимога про розірвання договору довгострокового тимчасового користування лісами є належним та ефективним способом захисту.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

4. Постанова ВС КАС від 07 травня 2025 року у справі №520/9626/24 (акт віднесення земельної ділянки до певної категорії не можна кваліфікувати як "встановлення пільги"; судові рішення, яке зобов'язує «повторно розглянути заяву», не захищає права і свободи та не привносить правової визначеності).

Колегія суддів Верховного Суду наголошує, що дискреція органу державної влади чи місцевого самоврядування можлива лише в тому випадку, коли альтернативне рішення є законним і правомірним. Дискреція не є довільною, вона завжди здійснюється відповідно до закону (права), оскільки згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Суди попередніх інстанцій помилково кваліфікували акт віднесення земельної ділянки до певної категорії як "встановлення пільги" та помилково покликаються на пункт 28 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні". Жодних елементів податку такі дії військової адміністрації не встановлюють і їх окремі характеристики не визначають.

Така "пільга" не стосується ні групи платників податків, ні характеристик об'єкта оподаткування. Окрім цього, встановлення такої "пільги" не є нормативним актом, оскільки не містить правила поведінки (норми права), а є актом індивідуальної дії.

У зв'язку із цим у порядку судового розгляду може бути переглянуте питання законності та правомірності (не)віднесення земельної ділянки до таких, що вважаються потенційно забрудненими вибухонебезпечними предметами.

При цьому ухвалення рішення у справі обумовлене вимогами ефективності судового захисту. Рішення, яке зобов'язує "повторно розглянути заяву", не захищає права і свободи, не привносить правової визначеності. Військова адміністрація може прийняти аналогічне рішення, яке стане предметом нового судового оскарження.

Колегія суддів Верховного Суду звертає увагу на аргументацію щодо даних Державного земельного кадастру. Суди попередніх інстанцій установили, що територія, на якій розташовані земельні ділянки позивача, включена до "Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією", як і весь Куп'янський район Харківської області. Отже, відповідач мав прийняти рішення про надання позивачу податкових пільг. Локальні неточності в цьому питанні не можуть позбавляти права на пільгу за наявності встановлених законом умов.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

5. Постанова ВС КЦС від 13 травня 2025 року у справі №560/17526/23 (за наслідками розгляду відповідним органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування клопотання про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою обов'язковим є прийняття рішення про надання дозволу або вмотивовану відмову у його наданні з наведенням усіх підстав такої відмови)

ЗК України визначено вичерпний перелік підстав для відмови у наданні дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, зокрема: невідповідність місця розташування об'єкта вимогам законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, генеральних планів населених пунктів та іншої містобудівної документації, схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектів землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів, затверджених у встановленому законом порядку. При цьому чинним законодавством не передбачено право суб'єкта владних повноважень відступати від положень статті 118 ЗК України.

У постановах Верховного Суду від 28.09.2021 у справі №815/6942/17, від 28.09.2021 у справі №462/4395/17, від 22.10.2020 у справі №815/7279/16, від 11.12.2019 у справі №814/1241/16, від 15.09.2020 у справі №815/3055/17 та інших сформульовано правовий висновок про вичерпність переліку підстав для відмови у наданні дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, передбачених частиною сьомою статті 118 ЗК України.

Отже, обов'язковим є прийняття відповідним органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування за наслідками розгляду поданого клопотання про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою рішення про надання дозволу або вмотивовану відмову у його наданні з наведенням усіх підстав такої відмови. Дозвіл або відмова у його наданні є змістом відповідного індивідуального правового акта, який ухвалюється відповідачем у формі рішення.

Дослідивши рішення відповідача, якими позивачам відмовлено у наданні дозволу на розробку проекту землеустрою, колегія суддів встановила, що відповідач не зазначив жодних підстав для обґрунтування цих відмов. Ці рішення є немотивованими, ухваленими з порушенням місячного строку.

Зважаючи на викладене, колегія суддів погоджується з висновками судів попередніх інстанцій про те, що вказані рішення Розсошанської сільської ради підлягають скасуванню.

Водночас колегія суддів звертає увагу, що позивачі виявили намір отримати дозволи на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки для ведення фермерського господарства у розмірі земельної частки (паю) із земельної ділянки, яка надана в оренду Фермерському господарству "Дар Землі", будучи засновником та членами цього господарства.

Отже, при вирішенні клопотань позивачів відповідач зобов'язаний у контексті статей 32, 118 ЗК України та 13 Закону №973-IV встановити правовий статус зазначеної земельної ділянки, відповідність її місця розташування вимогам законів, наявність у позивачів права на отримання земельних ділянок – паїв за рахунок земельної ділянки, яка надана Фермерському господарству "Дар Землі" в оренду.

Колегія суддів вважає передчасним висновок судів попередніх інстанцій про наявність підстав для зобов'язання Розсошанської сільської ради прийняти на найближчій сесії рішення про надання дозволів на розроблення проекту землеустрою, оскільки відповідач як уповноважений орган не вчинив необхідних дій щодо належної оцінки заяв позивачів.

Щодо ефективності способу захисту (зобов'язання відповідача повторно розглянути заяву) Велика Палата Верховного Суду в постанові від 06.11.2019 у справі №509/1350/17 зазначила, що суд має право визнати бездіяльність суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язати вчинити певні дії.

Суд може зобов'язати суб'єкта владних повноважень прийняти рішення на користь позивача, якщо для його прийняття виконано всі умови, визначені законом, і прийняття такого рішення не передбачає права суб'єкта владних повноважень діяти на власний розсуд.

При цьому застосування такого способу захисту у цій справі вимагає з'ясування судом, чи виконав позивач усі визначені законом умови, необхідні для одержання дозволу на розроблення проекту землеустрою.

Водночас наведені обставини суди не встановили. Оцінка правомірності відмови у наданні дозволу на розроблення проекту землеустрою стосувалася лише відсутності обґрунтованості і мотивів у оскаржуваних рішеннях. Однак суди не досліджували повною мірою вичерпність мотивів і дотримання позивачами усіх інших передбачених законодавством умов для отримання такого дозволу.

Таким чином, у цій справі відсутні підстави для зобов'язання відповідача надати дозвіл на розроблення проекту землеустрою, оскільки обставинами справи не підтверджено, що відповідач здійснив повну перевірку наявності чи відсутності підстав для надання такого дозволу.

Отже, належним способом захисту та відновлення прав позивачів у цій справі буде зобов'язання відповідача повторно розглянути їх заяви про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

6. Постанова ВС КАС від 21 травня 2025 року у справі №420/22829/21 (здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності згідно із затвердженням законом переліком, а також при розширенні та зміні діяльності)

У цій справі Суд дійшов висновку, що здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності згідно із затвердженням законом переліком, а також при розширенні та зміні діяльності, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності з видобування корисних копалин.

Таке застосування статей 3, 17 Закону №2059-VIII та положень Закону №1264-XII відповідає правовим позиціям, викладеним Верховним Судом у постановках від 02 жовтня 2019 року у справі №160/8706/18, від 03 вересня 2020 року у справі №460/1094/19, від 31 березня 2021 року у справі №804/3983/18, від 18 жовтня 2022 року у справі №580/2808/21.

На цій підставі колегія суддів наголошує на тому, що реалізовані відповідачем заходи щодо технічного переоснащення полігону твердих побутових відходів – зокрема впровадження системи збору та організованого відводу біогазу – є змінами діяльності в розумінні частини третьої статті 3 Закону №2059-VIII, які потребують обов'язкового проходження процедури оцінки впливу на довкілля.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

7. Постанова ВС КАС від 22 травня 2025 року у справі №227/2346/23 (власник може витребувати належне йому майно від особи, яка є останнім його набувачем, незалежно від того, скільки разів це майно було відчужене до того, як воно потрапило у володіння останнього набувача)

За змістом статті 388 ЦК України випадки витребування майна власником від добросовісного набувача обмежені й можливі за умови, що майно вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майно, поза їх волею. Наявність у діях власника волі на передачу майна іншій особі унеможливує витребування майна від добросовісного набувача.

Положення статті 388 ЦК України застосовується як правова підстава позову про повернення майна від добросовісного набувача, якщо майно вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майно, не з їхньої волі іншим шляхом, яке було відчужене третій особі, якщо між власником та володільцем майна не існує жодних юридичних відносин.

Власник із дотриманням вимог статті 388 ЦК України може витребувати належне йому майно від особи, яка є останнім його набувачем, незалежно від того, скільки разів це майно було відчужене до того, як воно потрапило у володіння останнього набувача (постанова Великої Палати Верховного Суду від 19 листопада 2019 року у справі №911/3680/17 (провадження №12-104гс19)).

Для витребування нерухомого майна оспорування наступних рішень органів державної влади чи місцевого самоврядування не є ефективним способом захисту права власника. Вимога про визнання рішень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування недійсними (незаконними) та їх скасування не є ефективним способом захисту, адже задоволення такої вимоги не призвело б до відновлення володіння відповідною земельною ділянкою.

Ухвалюючи рішення про відмову у задоволенні позову, суд першої інстанції, з яким погодився й апеляційний суд, дослідивши наявні у справі докази та давши їм належну оцінку, правильно виходив із того, що обраний позивачем спосіб захисту порушеного права у вигляді визнання незаконним та скасування рішення Шахівської сільської ради є неефективним. Натомість ефективним способом захисту прав позивача у цій справі є вимога про витребування майна із чужого незаконного володіння.

Доводи касаційної скарги про те, що пред'явлення прокурором лише позовної вимоги про витребування майна в останнього володільця без попереднього скасування рішення органу державної влади на підставі якого таке майно вибуло із власності держави є процесуально неправильним, Верховний Суд відхиляє, оскільки вони зводяться до суб'єктивного тлумачення заявником чинних норм цивільного процесуального законодавства України.

Водночас Верховний Суд наголошує на тому, що власник, з дотриманням вимог статті 388 ЦК України, може витребувати належне йому майно від особи, яка є останнім його набувачем, незалежно від того, скільки разів це майно було відчужене до того, як воно потрапило у володіння останнього набувача. Для такого витребування оспорування рішень органів державної влади чи місцевого самоврядування, ланцюга договорів, інших правочинів щодо спірного майна і документів, що посвідчують відповідне право, не є ефективним способом захисту права власника. У тих випадках, коли має бути застосована вимога про витребування майна з чужого незаконного володіння, вимога власника про визнання права власності чи інші його вимоги, спрямовані на уникнення застосування приписів статей 387 і 388 ЦК України, є неефективними.

З повним текстом судового рішення можна ознайомитися за [посиланням](#).

Ми дуже цінуємо ваш час, тому хочемо поінформувати про телеграм канал НААУ, на якому лише актуальні новини та заплановані заходи — <https://t.me/InfoUNBA>

Також у вас є можливість першими дізнаватися про всі акредитовані навчальні заходи, цікаві статті колег та огляд правових позицій ВС за допомогою телеграм каналу Вищої школи адвокатури НААУ — <https://t.me/hsaorgua>